

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรัก
ความเป็นไทย ด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษา

11

THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM TITLED “THE VALUE INCULCATION IN
LOVE TO BE THAIS FOR MOLUM SHOW TITLED POEM” OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

เจลิยว ดอนกวนเจ้า*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) ศึกษาประสิทธิผลของการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น และ 3) ศึกษาประสิทธิผลของการขยายผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 158 คน แยกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 110 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตร กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ จำนวน 34 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ระยะที่ 3 การขยายผลการใช้หลักสูตร กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่เป็นสมาชิกชุมนุมหมอลำ โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความเหมาะสม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดค่านิยมรักความเป็นไทย และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test (dependent Sample) แล้วนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีค่านิยมรักความเป็นไทยอยู่ในระดับสูงที่สุด และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
3. ผลการศึกษาประสิทธิผลของการขยายผลการใช้หลักสูตร พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีค่านิยมรักความเป็นไทยอยู่ในระดับสูงที่สุด และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the development of local curriculum, 2) to study the effectiveness of tried out local curriculum, and 3) to study the effectiveness of expansion in effectiveness of usage in local curriculum titled “The Value Inculcation in Thai Love for Molum Show titled poem” of secondary school students. There were 3 phases of this study. Phase 1, the curriculum was outlined. The samples were 158 persons including 110 grade 12 students, 5 teachers teaching art learning substance, 15 school boards, 10 luminaries and 5 masters. Phase 2, the curriculum was tried out with 34 grade 12 students, Kosoomwittayasan school. They were selected by purposive sampling. Phase 3, the curriculum using was expanded with 30 secondary school students as members of Molum Club, Kosoomwittayasan school. The research instrument included were the questionnaire, the focus group discussion record form, the suitability evaluation form, the learning achievement test, the value scale of love to be thais, and the questionnaire of satisfaction. Data were analyzed by calculating the mean, standard deviation and t-test (dependent samples). The research findings were presented in analytic descriptive form. The research findings found that:

1. For the findings of development in local curriculum titled “The value inculcation of Love to be Thais for Molum Show titled poem of secondary school students,” found that in overall, the propriety was in “The Highest” level.
2. For the findings of effectiveness tried out curriculum, found that : 1) the students’ posttest learning achievement was significantly higher than the pretest at .05 level, 2) the students’ value of love to be Thais, was in “The Highest” level, and 3) the students’ overall satisfaction was in “The Highest” level.
3. For the findings of effectiveness in expansion of curriculum using, found that : 1) the students’ posttest learning achievements was significantly higher than the pretest at .05 level, 2) the students’ value of love to be Thais, was in “The Highest” level, and 3) the students’ overall satisfaction was in “The Highest” level.

บทนำ

หมอลำเป็นสิ่งที่อยู่ในสายเลือดของชาวอีสานจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่โดดเด่นของกลุ่มนอกจากหมอลำจะกลายเป็นที่รู้จักและนิยมของคนอีสานแต่หมอลำยังได้แพร่กระจายไปยังกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งในส่วนต่างๆ ในประเทศแต่เนื่องด้วยยุคสมัยโลกาภิวัตน์ยุคแห่งเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วและปัจจัยอื่นๆ อีกหลายอย่างทำให้หมอลำบางคนเลิกทำการแสดง บางคนก็ไม่มีผู้ที่จะมาสืบสานด้านศิลปะการแสดงหมอลำ ทำให้ปัจจุบันนี้เหลือหมอลำที่ยังรับทำการแสดงอยู่ไม่มากนัก ในยุคโลกาภิวัตน์ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านต่างๆ ได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การรับรู้ข่าวสารข้อมูลทั้งในประเทศและต่างประเทศก็สะดวกรวดเร็วมากขึ้นทำให้สภาพแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและสังคมในยุคปัจจุบัน นักเรียนทั่วไปมีการลอกเลียนแบบวัฒนธรรมทางตะวันตกกันเพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมทางด้านการกินวัฒนธรรมทางด้านการแต่งตัวรวมไปถึงวัฒนธรรมทางด้านดนตรีซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้ศิลปะการแสดงพื้นบ้านและวัฒนธรรมของชาวอีสานได้รับความสนใจน้อยลงและอาจถูกกลืนหายไปตามเวลา หมอลำในฐานะเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมของสังคมอีสานอันมีความงามทางศิลปะซึ่งครบถ้วนทุกด้าน บทบาทอีกด้านหนึ่ง หมอลำทำหน้าที่ขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรมของสังคมในปัจจุบัน (น้าใจ อุทร์ักษ์. 2553 : 3)

โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ ได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษา 2555 ซึ่งได้กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนรู้ในโรงเรียนและมี ภารกิจในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนและการบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการให้การศึกษาศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นและอนุรักษ์เอกลักษณ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมการเรียนที่ สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่น สามารถนำความรู้ทักษะการจัดการไปสู่การประกอบ อาชีพในการจัดทำสาระการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับ ท้องถิ่นและตามความสามารถความต้องการของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ด้านคุณภาพของผู้เรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถโดยมีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ดังนี้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิต ครอบครัว การงานอาชีพ การออกแบบและเทคโนโลยี เพื่อการ ทำงานและอาชีพ มีทักษะในการทำงาน การประกอบอาชีพ การจัดการ การแสวงหาความรู้ เลือกใช้เทคโนโลยีในการทำงาน สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน รักการทำงาน ประหยัด อดออม ตรงต่อเวลา เอื้อเพื่อ เสียสละ และมีวินัยในการทำงาน (โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์. 2555 : 1-14)

จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครู และ นักเรียน มีปัญหาดังนี้ 1) ผู้บริหาร พบว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษายังไม่เหมาะสมกับสภาพสังคม ท้องถิ่นหรือบริบท ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 80 และที่สำคัญยังไม่มีหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการ แสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาใช้ในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 2) ศึกษานิเทศก์ พบว่า ใน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ไม่สอดคล้องกับสภาพจริงของท้องถิ่นอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 80 และหลักสูตรไม่ได้รับการ พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 80 3) ด้านครู พบว่า 3.1) ครูมีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมที่เป็นจริงแต่ละโรงเรียนน้อย คิดเป็นร้อยละ 75 3.2) ครูที่ทำหน้าที่สอนให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นน้อย คิดเป็นร้อยละ 30 3.3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความถนัดและความสนใจ ไม่จัดทำแผนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รูปแบบการสอนยึดครูเป็นศูนย์กลาง ใช้การบรรยาย และการสาธิต คิดเป็นร้อยละ 15 และ 4) ด้านนักเรียน พบว่า 4.1) นักเรียนสนใจเรื่องราวท้องถิ่นของตนเองน้อยและนักเรียน ขาดความรักต่อท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 75 4.2) นักเรียนไม่มีโอกาสแสดงออก คิดเป็นร้อยละ 30 4.3) นักเรียนไม่มี ความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น ร้อยละ 35 ส่วนความต้องการ 1) ผู้บริหารต้องการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพ ท้องถิ่นของตนเอง และต้องการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงหมอลำ เรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นมาใช้จัดการเรียนการสอน เน้นกระบวนการให้นักเรียนได้รู้จักการคิด วิเคราะห์ กล้าคิด กล้าตอบ กล้าแสดงออก รักความเป็นไทย มีความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง 2) ศึกษานิเทศก์ต้องการให้ โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโดยอิงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 3) ครูต้องการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องการให้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดง หมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาบูรณาการเข้ากับรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2551 จัดบรรยายภาคการเรียนการสอนแบบเป็นกันเอง สนุกสนาน เพื่อให้ นักเรียนได้กล้าคิด กล้าแสดงออก 4) นักเรียนต้องการบรรยายภาคที่เป็นกันเอง มีความสนุกสนานในการเรียน ต้องการปฏิบัติกิจกรรมมากกว่าการจดบันทึกใน หนังสือเรียน ต้องการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม ช่วยกันคิดช่วยกันทำงานและได้ลงมือปฏิบัติ และ 5) ประชาชนท้องถิ่นและผู้ปกครอง ต้องการให้มีทำเนียบปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้โรงเรียนจัดกิจกรรม ส่งเสริมการแสดงออกของนักเรียน

การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นนั้นส่วนสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นคือความเป็นท้องถิ่น การตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรโดยการจัดทำแผนการสอนและสื่อการเรียนที่ปรับจากหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลางให้ตรงกับสภาพท้องถิ่น ย่อมถือได้ว่าเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงแนวทางการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนให้นักเรียนได้คิดได้ปฏิบัติจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายบูรณาการเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อชีวิตและสังคม รวมทั้งการจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีหลากหลาย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาและการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในระดับโรงเรียนเป็นหัวใจของการพัฒนาการศึกษา ซึ่งครูผู้สอนผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบมีบทบาทสำคัญและมีความจำเป็นต้องนำกระบวนการวิจัยเข้ามาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 121)

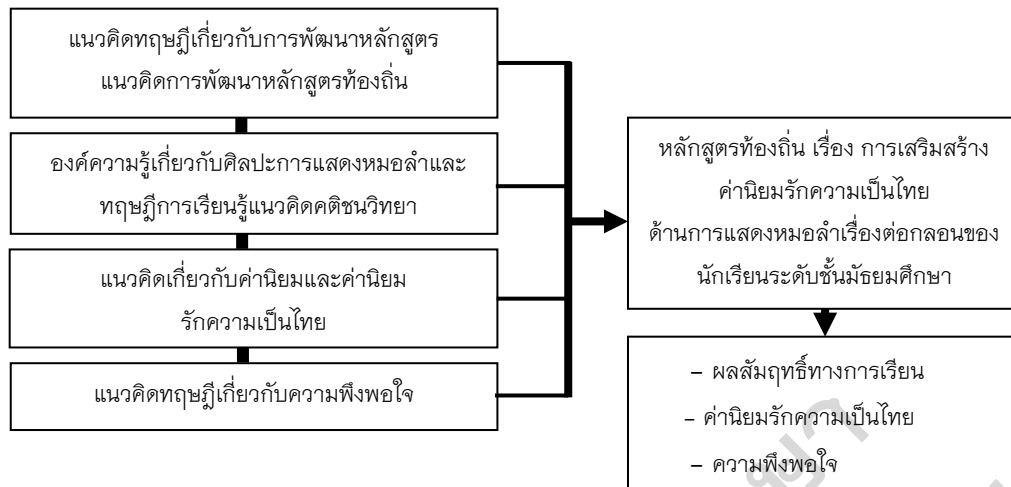
หลักสูตรท้องถิ่นเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกิดจากการสังสมประสบการณ์ของผู้คนในท้องถิ่นผ่านกระบวนการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนานจนได้เป็นข้อสรุปของความรู้ที่เชื่อถือสืบทอดต่อกันมา ดังนั้น จึงมีความสอดคล้องกับเรื่องราวในท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาที่มาจากภายนอก การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียนในท้องถิ่นนั้นๆ อย่างแท้จริง (ณัฐยา ทิพรัตน์. 2543 : 2) เยาวชนรุ่นใหม่เป็นกลุ่มผู้ที่กำลังศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งอยู่ในช่วงวัยแห่งการเรียนรู้ หากได้มีโอกาสศึกษาศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชุมชนและท้องถิ่นของตนเองจนสามารถเข้าถึงเข้าใจในศิลปะการแสดงพื้นบ้านก็จะส่งผลให้เกิดความสนใจและต้องการสืบทอดต่อไป ดังนั้นจึงมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน (นิตยา บุตรศรี. 2542 : 100-102)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อนำเอาศิลปะพื้นบ้านของอีสานที่ถือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเจตคติชีวิต ค่านิยมของคนอีสานในฐานะลูกหลาน เพื่อสืบสานประเพณี ค่านิยมอันดีงามของชาวอีสานให้ดำรงอยู่ สามารถนำไปเป็นหลักในการดำรงชีวิต และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องหมอลำเพื่อการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน และสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการขยายผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย เป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสำรวจสภาพปัจจุบันข้อมูลการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ (IOC) พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00 จำนวน 20 ข้อ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 5 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 110 คน รวมทั้งสิ้น 158 คน จัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เพื่อยืนยันสภาพปัจจุบัน แล้วสังเคราะห์เป็นข้อมูลพื้นฐานและกรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 การยกร่างหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำสภาพปัจจุบันปัญหาและข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำเป็นร่างหลักสูตรท้องถิ่น โดยครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 2 คน หมอลำที่มีชื่อเสียงและปราชญ์ท้องถิ่นที่มีความสามารถพิเศษ เรื่อง หมอลำ จำนวน 3 คน ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน แล้วดำเนินการสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร

ขั้นที่ 3 วิพากษ์หลักสูตร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของร่างหลักสูตรท้องถิ่นและประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบหลักสูตร ใช้การสนทนากลุ่มและประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ปรับปรุงแล้วจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

ระยะที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นจากการทดลองใช้ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ 1 ห้องเรียน จำนวน 34 คน ตามแบบแผนการทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูลผลการทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อ มีค่าความยากระหว่าง .20 - .80 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 แบบวัดค่านิยมรักความเป็นไทย ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 44 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจ

จำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน-มาตรฐาน และค่าที (Dependent samples t-test)

ระยะที่ 3 การขยายผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เป็นการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรจากการขยายผลการใช้ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ ที่เป็นสมาชิกชุมนุมหมอลำ จำนวน 30 คน ตามแบบแผนการทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูลการขยายผลโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดค่านิยมรักความเป็นไทย และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (Dependent samples t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.48)
2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีค่านิยมรักความเป็นไทยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.19$, S.D.= 0.45) และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D.= 0.41)
3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีค่านิยมรักความเป็นไทยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.47) และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.41)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เนื่องจากหลักสูตรนี้ใช้การเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการให้นักเรียนหาความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจึงควรศึกษาหลักสูตร และคู่มือผู้สอนให้ละเอียดก่อนดำเนินการสอน เพราะเอกสารประกอบการเรียนการสอนบางเรื่องกำหนดให้มอบแก่นักเรียนหลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเรียบร้อยแล้ว เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนลอกเอกสารของครูมาใช้

1.2 ครูควรศึกษาหมอลำเรื่องต่อกลอนที่มีอยู่เนื่องจากท้องถิ่นแต่ละที่อาจมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นแตกต่างกัน เพื่อที่ครูจะได้นำมาปรับสอดคล้องเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับบริบทของสถาบันการศึกษา

1.3 ควรเพิ่มกิจกรรมฝึกทักษะปฏิบัติการแสดงให้นักเรียนฝึกฝนให้ดีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนให้กล้าแสดงออกมากขึ้น

1.4 เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) สำหรับนำไปปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น ครูควรติดตามและประเมินผลงานของนักเรียนอย่างรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรโดยนำหมอลำเรื่องต่อกลอนบูรณาการเข้ากับเนื้อหาวิชาอื่นๆ ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชานั้นๆ

2.2 ควรทดลองนำหลักสูตรไปดำเนินการในลักษณะที่มีการประเมินผลเป็นระยะ เช่น 8 สัปดาห์ 12 สัปดาห์ 16 สัปดาห์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบด้านความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติของนักเรียนในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

ณัฐยา ทิพรัตน์. การศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น "หนังตะลุง" ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

นิตยา บุตรศรี. การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

นำใจ อุทัยักษ์. การศึกษาและแนวทางการพัฒนาหมอลำเรื่องต่อกลอนในภาคอีสาน. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์. หลักสูตรสถานศึกษาปีการศึกษา 2555. มหาสารคาม : โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์, 2555.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร